

בית כנסת בני ישראל

HEGEDŰS-CSÁKY-BENÉI JISZRÁÉL ZSINAGÓGA
és
BÉT SMUÉL TANHÁZ

ZSINAGÓGAI INFORMÁCIÓK
2025. december 21 – december 27.

Közvetlen link:

<https://us04web.zoom.us/j/6579029560>

ID szám: 6579029560

Password: 917838

BÉT SMUÉL TANHÁZ ZOOM ELŐADÁSAI:

בית מדרש-בית שמואל

הרצאות ושיעורים בזום

december 21. vasárnap 18:00 Szerdócz Ervin: Hetiszakasz és Háftará

december 22. hétfő 18:00

Beszélgetés Zeitler Ádámmal a Lauder iskola új főigazgatójával

december 23. kedd 18:00 Róth László: A csodarabbik nyomában

december 24. szerda 18:00 Darvas István: A kommentárok világa

december 25. csütörtök 18:00 Fekete László: Kántorművészet

Hétköznapi imarend
סדר התפילה בימות החול

vasárnap-péntek reggel zsinagóga	08:00
vasárnap este, december 21. (zsinagóga)	16:00
vasárnap-csütörtök este ZOOM	18:00

Sábbáti tudnivalók 2025. december 26 – december 27.

זמני התפילה בשבת

tanulás	17:30
esti ima	18:00
szombat délelőtti istentisztelet	09:00 hetiszakasz: VÁJIGÁS

Egy mondat a hetiszakaszból

משפט אחד מהפרשת השבוע

Vájigás

ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך...

„Ráborult testvére, Benjámín vállára és sírt...”

Mózes I. 45.14.

Kommentár: ORZSE régi honlap

PÁRÁSÁT VÁJIGÁS

Napok óta azon gondolkodom, hogy a Tórában van-e még egy olyan összefüggő, több egymást követő hetiszakaszt átölelő elbeszélés, mint

József története. Azt hiszem, nincs. Nem összehasonlítva más műfajokkal, mégis a "folytatásos regényekre" emlékeztet a történet. A drámai csúcson a legkiélezettebb helyzetben szakad meg az olvasmány. Egy hetes töprengést adva az olvasónak a folytatást illetően.

A Vájjigás hetiszakasz drámai szituációjának megértéséhez szükséges az előzmények rövid felelevenítése. A világot sújtó éhínség áterjedt Kánaán országára is. Jákob hallotta, hogy Egyiptomban kapható élelem. Ezért tíz fiát elküldi, hogy vásároljanak gabonát. Mivel soha nem hitte el, hogy József meghalt, megkéri fiait, nézzenek körül a nagy országban, hátha a testvéreikre bukkannak. Benjámint, kedvencét nem engedi el a kalandos útra.

A testvéreket elveszett fivérük miatt mardossa a lelkiismeret, ezért az egyiptomi főváros tíz kapujába egyenként mennek be, hogy a város eldugott pontjain is kereshessék fivérüket. József megismeri testvéreit, de azok nem őt. Érkezésük módja - a tíz kapun való bejövés - ürügyet szolgáltat Józsefnek, hogy kémeknek nevezze a vándorokat.

Nem is bosszúból, hanem hogy szívük őszinteségéről meggyőződjön. Benjámint követeli, Simeont túszként magánál tartja és meghagyja nekik, hogy Benjámin nélkül ne kerüljenek a szeme elé. A vásárolt gabona árát visszacsempészi a testvérek zsákjába.

Telt-múlt az idő, a Kánaánba hozott élelem elfogyott újért csak Benjáminnal lehetett menni, amiről Jákob hallani sem akart. Jehuda kezességet vállalt, hogy épségben visszahozza Jákob legkisebb fiát, így erős unszólásra Jákob is hajlik a szóra. József jószívvel fogadja a testvéreket, Simeon szabadságát is visszaadja, hangulatos vacsorát fogyasztanak el. Benjámin zsákjába az alkirály elrejtet egy ezüstserleget, amelyet meg is találnak József emberei. Benjámint elfogják. A testvérek felajánlják, hogy foglyok maradnak Benjámin helyett. De József ragaszkodik a "vétkes" megbüntetéséhez.

"Vájjigás élov Jehuda."

Ekkor lép elő Jehuda. Bátran az alkirály szemébe mondja, hogy nem erről volt szó. József megigérte annak idején, hogy Benjámin szabadon visszatérhet apjához, mert "lelkük össze van kötve". Még egy megpróbáltatást nem bírna ki az öregember. Szeretett felesége meghalt, az egyik fia elment tőle, nem is látta azóta, a másik fiát is elveszíti, búbanatában a sírba száll. Kéri Jehuda, hogy maradhasson Benjámin helyett, mert nem nézheti atyjának szerencsétlenségét, szenvedését. Jehuda szavai nem is hatástalanok. József nem bír uralkodni magán és leleplezi kilétét testvérei előtt.

"Vájjigás élov Jehuda."

Jelenthetnek ezen szavak mást is. Előlépett Jehuda. Róla nevezik majd el Salamon halála után a Szentföld déli részét, Júdeát. Nevéből származik a zsidó szó. Eszter könyve Mordecháj is Jehudi-nak, zsidó férfinak nevezi. Mind a vallás, mind a nép megnevezése származik Jákob fiától.

A történetre visszatérve József megnyugtatta testvéreit, hogy ne legyen lelkiismeret furdalásuk. Az egész kalandos történet isteni forgatókönyv része volt. Azért, hogy ő Egyiptomba jusson, neki ott feladata volt. Meg

kellett menteni a fél világot az éhínségtől, többek között apját és testvéreit is. Ez országba kellett jutnia, mert így írta elő az Örökkévaló, hogy József és családja Egyiptomba jusson. Meg is hívja apját és testvéreit, azok házanépét, hogy csomagoljanak és telepedjenek le a számukra kijelölt Gósen földjén, el lesznek látva mindennel. Össze is csomagoltak fiverei és Jákob mind azt, amit elhozni lehetett a nagy útra, mintegy hetven ember jött le Egyiptomba.

Mert Kánaánból és később a Szentföldről mindig " lemegyünk " (jeridá). Még akkor is, ha a Kilimandzsáróra költöznénk onnan. Mint ahogy Kánaánba, vagyis a Szentföldre mindig " felmegyünk " (álijá), mégha a Kilimandzsáró tetejéről vezetne az utunk.

József testvérei és családjai Gósenbe telepedésével kezdődött a diaszpóra, egyelőre nagy tisztelet, kiváló körülmények közepette. Az Írás szerint :

"...és Izrael lakott Egyiptom országában, Gósen földjén, birtokukba vették és nagyon megszorodtak és megsokasodtak".

Lehet, hogy ez későbbi konfliktusok magva lesz, de ne szaladjunk előre. A történet ezzel véget ért, míg Mózes első könyvéből hátravan egy hetiszakasz, Jákob végrendeletével és szó esik halála utáni sorsáról is. Majd József végrendeletéről beszélünk és halála utáni sorsáról kapunk tájékoztatást.

Tiszteletben tartva a "folytatásos regények" íratlan szabályait, nem áruljuk el az elbeszélés befejezését. Töprengünk rajta egy hétig, aztán úgymint minden kiderül.

Deutsch Gábor

TÉVÉT HÓNAP

Tévét a zsidó naptár negyedik hónapja a világteremtési számítás szerint (tudjuk, hogy többféle Újév felfogás van a zsidó hitvilágban), szóval Ros Hásánától - tisritől számítva, és a tizedik az egyiptomi kivonulást számításba vevő niszántól.

Tévét 29 napos hónap és általában december - január hónapra esik.

A "tévét" szó babilóniai eredetű, és akhád nyelven "tavito"-nak nevezik, ami javulást jelent, a mezőgazdaság javulását, az esős időszaknak köszönhetően .

Csillagképe a Bak. Újholdja (Ros Chodes) csak vasárnapra, hétfőre, keddre, szerdára és csütörtökre eshet.

A Tánáchban (Bibliában) mint tizedik hónap van említve és a "tévét" név csak egyszer fordul elő, méghozzá az Eszter Könyvében: "a tizedik hónapban, mely tévét hónapja" (2. fejezet).

Tévétben három böjt van, közel egymáshoz

Nyolcadikán "Táánit Cádikim" (Jámborok böjtje) ezt azért tartják, mert ezen a napon fejezték be a Szentírás (Tánách) lefordítását görögre (Tárgum hás'viim), az ezt megelőző generációknak a Szentírás idegen nyelvekre való fordítása a Tóra megszenteltségét, meggyalázását jelentette. Bölcsseink szerint a Szentírás görögre fordítása súlyos bűn volt Izrael számára, hasonló, mint az aranyborjú bűne. (Szoftim traktátus 1.fejezet).

Tévét kilencedikén is böjt van, "Táánit cádikim", a Babilóniából való visszatérés vezetőjének, Ezrának halála napja. Tévét tizedikén kezdte el Nabukandecár, a babilóniai király hároméves ostromát Jeruzsálem ellen. Az ostrom harmadik évében, Áv hó kilencedikén rombolta le a Szentélyt a "Bét Hámikdás"-t, az Első Templomot. (Királyok Könyve 2. 25, 1. Ezékiel Könyve 24. 1-2). Ennek emlékére e-napot

bölcseink böjtnapnak hirdették, amelyet "A tizedik böjtnek" neveztek el (Zakariás 8. 19. Rosh Hásáná 18, 2.).

"Általános böjtnapnak" (Táánit cibur) a múlt század 50-es éveitől kezdve az izraeli főrabbinátus ezt a böjtnapot a Holokauszt megemlékezési napjának hirdette meg, és általános gyásznapnak ("Jom Hákadish Hákláli"); mindenki Káddist mond e napon meggyilkolt hozzátartozói és barátai emlékére.

Eliezer Slomovits

TÉVÉT HÓNAP

A huszonkilenc napos tévét hónap jól kezdődik, az első két napján még a csodák és a fény ünnepe, a Chanukát tartjuk meg, a hetedik és nyolcadik mécses meggyújtásával. A hála öröme bearanyozza a hónap nyitányát.

A későbbi időszak elkomorul. Kilencedike estétől kezdve tizedikén is (Aszará b'tévét) böjtölünk hajnaltól napnyugtáig, mert Nabukadnecár azon a napon kezdte meg Jeruzsálem ostromát. Vesztegzárral vették körül a babilóniaiak a várost, egy madár sem repülhetett át a zordon falak fölött. Éhségre ítélték a város védőit. Másfél évig tartott a hősök ellenállása. A böjtnapon Tórát olvasunk reggel is, este is. A vélemények megoszlanak, egyesek szerint a jelenlévőkből heten koplálnak, akkor megengedett a Szentírás olvasása. Liberálisabb felfogás szerint három böjtlő is elégséges a leinoláshoz. A Tévét tizedikével elkezdődött folyamat betetőzése a Szent város és templomának lerombolása.

A Szentély pusztulásával, a churbánnal kapcsolatban négy böjtöt írtak elő bölcseink. Ezek: tisri másodika, tévét tizedike, támuz tizenhetedike, év hón kilencedike.

Mindegyik egyre szigorúbb, bár pénteken nem szoktunk böjtölni, mégis, ha tévét tíz e napra esne, nem teszik át másikra a böjtöt. Ez is kiemeli a böjtnap jelentőségét.

Tévét hó 19-én halt meg a híres pozsonyi bölcse, a Hátám Szófer fia, és a jesívát vezetésével utóda, Schreiber Ávrahám Smuel Binjamin rabbi, akit könyve címe után Kótáv Szóferként ismer a világ. Elsősorban nagy érdeme, hogy iskolájában apja által meghatározott magas színvonalat továbbra is megkövetelte. Tevékenysége idején hívták össze Eötvös József kezdeményezésére a hírhedt kongresszust, amely az izraelita felekezet egységét lett volna hivatott megteremteni, de végzetes szakadáshoz (vagy szakadásokhoz) vezetett. A rabbi Tórával a kezében járta a főváros utcáit, kisvárosok, falvak poros útjait az "igaz hit" mellett agítva. A Hitör Egyletnek egyik alapítója. Ez Egyletből alakult a

magyarországi ortodoxia. Kötáv Szófer támogatta a szétválást, a kongresszusi vagy ahogy ők nevezték, a neológ irányzattól. Tanítványai - akiknek imaháza nem csatlakozott egyik oldalhoz sem, mert tragédiának tekintették a zsidóság megosztását, status quo ante-nek mondták magukat, kívánva a kongresszus előtti állapot visszaállítását, az addigi munka folytatását, megosztás nélkül - kérdezték, maradjanak-e a helyükön vagy távozzanak? Kötáv Szófer maradásra bízta őket, mert így jesívat végzett rabbi lesz a közösség szellemi vezetője és nem következik be az a "veszély", hogy rabbiképzőt végzett lelkipásztor veszi át az irányítást. Rabbiképző létesítését nem helyeselte és ezt igen érthetően tudtul is adta.

Tévét hó 8-án a jámborok böjtjét tartják meg, mert akkor fordították le görögre a Bibliát, és ezt sokan helytelenítették, félve a félremagyarázástól. Ami nem volt alaptalan, például a rómaiak Rabbi Akivát és mártír társait József elrablásáért ítélték halálra, sok száz évvel a történet után.

Más jámborok (vagy esetleg ugyanazok) tévét hó 9-én is koplálnak, mert Ezra, az írnok a nagy gyülekezet megalapítója és hűséges munkatársa Nehemja ezen a napon távoztak az örökkévalóságba.

A több böjt és a télies komor hangulat ellenére mindenkinek kívánunk kellemes és sikeres hónapot.

Deutsch Gábor

Az oldalt szerkesztette:

Schöner Alfréd

בית כנסת בני ישראל

BZSH Hegedűs Templomkörzet

Benéi Jisráél Zsinagóga

1136 Budapest, Hegedűs Gyula u. 3.

06-30-644-9083, 06-1-340-5085

e-mail: hegedus@bzsh.hu;

<https://hegedus-zsinagoga.bzsh.hu/>